

Sófár

2005. 12. 22.

אזאגהעגירעני - און עתון של הקהילה היהודית בנירעגיהאזא - a Nyíregyházi Zsidó Hitközség lapja

„Világtalálkozó“ Nyíregyházán - 2005. november 17-19.

A tartalomból

„Világtalálkozó“ Nyíregyházán

Hanukai gondolatok

A zsidó Nyíregyháza: Sellei
László visszaemlékezései VII.

Raducziner Lászlóné emlékére

Vallás vagy nemzet(iség)?

Hatvan évvel ezelőtt lassan útra keltek a haláltáborok megmaradt foglyai, a munkaszolgálatot, az orosz fogságot túlélő zsidó férfiak, és elindultak szanaszét a világba. Mint évezredekkel ezelőtt... Egy részük visszatért szülőföldjére, mely megalázó törvények sorozata után barbárok kezébe juttatta őket. A falvakban élt megmaradt zsidóság beköltözött a na-gyobb városokba, vagy a fővárosba.

Lehet tudni, hogy a közel ötezer fő nyíregyházi zsidóságból hányan tértek haza, hányan költöztek be vidékről, kik és később mikor mondtak búcsút véglegesen - de már önként - a városnak?

Nem tudni hányan éltünk évekig együtt itt született vagy ide települt akkor még gyerekek 1946-60 között.

Bizony jónéhányuk végképp eltűnt a látókörünkől. Ki emlékszik

már Kéri Gyurira, akivel '55-ben együtt kezdtük az iskolát? Van valaki, aki emlékszik a Varga (Weisz) családra, kik az '50-es évek végén mentek el? Lányuk Zsófi - Sophia Saunders - Ausztráliában él, hívtuk, de most nem tudott jönni.

Akikről tudunk, - lehetünk vagy hatvanan, Nyíregyházán, Debrecenben, Pesten, USA-ban, Kanadában, Izraelben - akikkel felvettük a kapcsolatot, azok közül harminchárom „srác“ érkezett meg.

Jónéhányan „ezért-azért“ nem tudtak jönni, persze ebben szerepet játszott az is, hogy viszonylag későn kezdtük a szervezést. Ez megszívlelendő tanulság.

2005. november 17-én estére a hozzátartozókkal együtt vagy ötvenen borultunk egymás nyakába, hallgattuk egymást, az életutakat, a sokféle sorsfordulót, karriert, a családok, szülők történetét. Észre sem vettük,

hogy éjfél elmúlt. Sokan búcsúzkodni kezdtek, remélve a folytatást.

A Sábesszt az amerikai és kanadai barátainkkal együtt töltötte a hitközség, a péntek esti kidust, a szombat kimenetelét.

A három nap hangulatát leírni lehetetlen, talán a fotók majd segítenek felidézni, megőrizni magunkban a kedves, örömteli és néha szomorúságos perceket.

Nagyon köszönöm, hogy eljöttetek, ígérem, hogy legközelebb még többen leszünk.

Bár viszonylag jó volt az idő, de a második találkozót kellemesebb évszakban fogjuk szervezni.

Köszönöm a vendégek nevében is a hitközség minden segítőkész tagjának azt a munkát, amit az első „Nyíregyházi Világtalálkozó“ megrendezésében végeztek.

Kertész Gábor

Soá utáni nyíregyházi zsidó „exfiatalok“ 2005-ben. Ismét Nyíregyházán

Hanukai gondolatok

A zsidó hit alaposan összefonódik a zsidó történelemmel is. Erre utal az, hogy számos vallási ünnepünk valamilyen történelmi eseményre mutat vissza.

A Ros Hásáná és a Sábész a teremtésre emlékezik. Pészáchkor az Egyiptomból való kivonulás diadalát elevenítjük fel. A Szukot alkalmával felépített sátrak a pusztai vándorlásra emlékeztetnek. Sávuot ünnepe a Tóra-adást eleveníti fel. Purim pedig Eszter királyné és Mordecháj diadalával bátorít minket.

Hanuka szintén győzelemről szól. Győzelem azon erők felett, melyek a zsidóságot, a zsidó hitet, és a zsidó államiságot akarják megsemmisíteni.

Mi kell ehhez a győzelemhez? Kezdeményezés, olaj és tűz. A kezdeményezés megkeresi az olajat, mely táplálja a lángot, a hit lángját. A láng pedig nem alszik ki. Erről szól a Hanuka.

A Hanuka győzelmét hirdetjük az ablakba helyezett nyolc vagy kilenc ágú menórákkal, hanukiákkal. Ezzel azt is kifejezzük, hogy nem adtuk fel a reményt, hanem hiszünk a zsidóság, a zsidó hit, és a zsidó államiság túlélésében. Ebben a reménységben a múlt is bátorít. A Holokausztra például a zsidóság válasza egy csodála-

tos ország megalaptása őseink földjén.

Sajnos a zsidó „ősújállam“ kikiáltását és közel hatvan éves történelmét igen viharos és indulatos évek kísérték.

De mi hiszünk abban, hogy ha a XX. század nem tudta megsemmisíteni a zsidóságot, a XXI. század nem fogja megsemmisíteni Izrael Államát!

Ennek a hitnek jele a Kiszlév hónapban a sámesz lánggal meggyújtott nyolc kicsi láng. Ha azonban arra tekintünk, hogy hány millió zsidó otthonban égnek ezek a kicsi lángok, akkor azt látjuk, hogy a hanukai láng hatalmas tűzként lobog minden évben!

A Hanuka ünnepe a fenti túlradó cionista jelentésén túl azonban egy bensőséges családi ünnep is. Hanuka nyolc napján a gyermekek is kapnak egy-egy hanukiát, hogy ők is meggyújtsák a lángokat. A gyerekeknek adott hanuka-geldből ők is adakoznak, és egymásnak is adunk ajándékot.

Idén a Hanuka egy időpontban kezdődik a Karácsonnyal. A két ünnepnek nincsenek azonos gyökerei, de egy kapcsolódási pontot mégis találhatunk: a Karácsony egy

Meghívó

A Nyíregyházi Zsidó Hitközség meghívja tagjait, és hozzátartozóikat a **2005. december 25-én, vasárnap, 15:00** órától tartandó Hanuka ünnepségre! Az ünnepségen megjelentek tombolasorsoláson vehetnek részt, melyen értékes nyereményekben részesülnek a nyertesek! *Boldog Hanukát kívánunk minden kedves olvasónknak!*

olyan zsidó születésének emlékérről szól, aki maga is megünnepelte a Hanukát (lsd: János ev. 10:22).

A világ decemberben ünnepel. Részünkről: boldog Hanukát mindenkinek!

T-Á. P.

Nyíregyháza zsidóságának kiemelkedő egyéniségei: Sellei László visszaemlékezései VII.

Friedmann Sélíg közvetlenül a kiegészítés utáni években született Nyíregyházán, 1869-ben. A város életében folytatott tevékenységéről, vállalkozásairól, közéleti és filantróp szerepéről Dr. Margócsy József részletesen ír adatokkal alátámasztva a Nyíregyházát feldolgozó könyve 4. kötetének a 72-74. oldalain. Én most csak az utolsó bekezdést idézem: „Miközben házak sokaságát építette - több mint 200-at - kisebbeket is, nagyobbakat is, ő maga és szűkebb családja sohasem lakott valamilyen nagy, vagy elegáns házban, lakásban, az építési engedély iratok adataiból ezt nyomon lehet követni. A század fordulón még a Kossuth utca 4. szám, majd a Dessewffy tér 4. sz. lakója, a húszas évektől pedig a Zrínyi Ilona utcán az 5. szám emeletén lakik. Bizony, ma már hiába keressük ezeket a házakat: vagy üres már a telek, vagy új vállalkozók új házai emelkednek a régi helyén.

Friedmann Sélíg tevékeny életének valamint feleségének és leányának élete 1944. június 15-én ért véget Auschwitzban.“

Nem tudom, hogy van-e legalább egy emléktáblája is Friedmann Sélígnak Nyíregyházán?

Gottdiener Béla igen jelentős fűrészáru és építőanyag áru nagykereskedő volt. Telepe a Debreceni út végén működött. Két ragyogó tehetségű fia, Miklós és András ott nőtt fel. Mindketten a Kossuth gimnáziumban érettségiztek, és mint azt korábbiakban megemlítettem, a korabeli zsidó diákság szellemi vezérei voltak. Az idősebb testvér, Miklós orvos lett, kitűnő belgyógyász. Azon

orvosok közé tartozott, aki percek alatt rájött a betegség lényegére és sikeresen gyógyított. Ezt személyesen is megtapasztaltam. Nagy tudását kollegái is elismerték.

Pályafutását, a fővárosi Zsidó kórházban kezdte, majd a háború után rövid ideig Nagyváradon - onnan nősült -, azután pedig Budapesten a Péterffy utcai - volt MABI - kórház belgyógyászati osztályán, mint adjunktus működött. Osztályidegen származása miatt nem lehetett

- később Gál András - mondhatnám, hogy bizonyos mértékben döntő helyet foglalt el életében, a szeretet mellett máig is hálát érzek iránta. Pályámon Ő indított el, sokat tanultam tőle, de most nem erről akarok írni, hanem arról mit tett a háború után a romokban heverő országért.

1945. február legelején Vas Zoltán, az akkori tejhatalmú közellátási kormánybiztos a Korona Szálló nagyteremében gyűlést tartott, segítséget kért az éhező fővárosnak. Gál András

A Debreceni utca vége. Ma is a nagykereskedések fellelvára

főorvos. Igen jó barátságban voltunk, Magyarországot 1956. december 6-án családostul együtt hagytuk el.

Miklós feleségével és 8-9 éves leányával, Ágival Izraelben, Tel-Avivban telepedett le. A modern gyógyászattal együtt haladó sikeres orvosként működött a múlt század végén bekövetkezett haláláig. Hiányát máig is érzem.

A fiatalabb Gottdiener fiú, András

kapcsolatba lépett vele. Közölte, hogy ha adminisztratív segítséget kap - nehogy az oroszok lefoglalják a szállítmányokat - ő megszervezi a burgonyaszállítást Szabolcsból. Sikerült! A főváros megmenekült az éhhaláltól.

Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy az akkori kisgazda párti főispán, Dr. Erős János - kinek a német megszállás alatt felesége

származása miatt családjával együtt bujkálni kellett - segítségére volt. Miután ezt a feladatot sikeresen megoldotta Budapestre került és igazgatói rangban a Közért élelmiszer hálózat megszervezője lett. 1946-ban az állam megkapta a 16 millió dolláros amerikai kölcsönt - óriási összeg volt ez akkoriban - amit az Európában maradt, az amerikai hadsereg számára fölöslegessé vált áruk felvásárlására lehetett fordítani a csokoládétól a gőzmozdonyig.

Óriási lökést adott az ország újjáépítéséhez és az import-export elindításához. Az akkori koalíciós kormány megalapította az első állami külkereskedelmi vállalatot. A Magyar Külforgalmi Rt. székhelye a Harmincad utcában volt. Ma az Angol követség épülete. Operatív vezérigazgatója ennek a vállalatnak Gál András lett. Lendülete magával ragadott mindenkit. Kitűnő kapcsolatot teremtett külföldi partnerekkel.

Nagyon sokat dolgozott és mégis volt ideje mindenre. Igen hasznos munkát végzett az ország számára. Említék egy példát. Az ország akkori gépkocsi állományáról nem lehetett beszélni. Roncsalmazokból összetakolt tucat járgány volt például a fővárosi Taxi vállalat parkja. Gál Andrásnak sikerült a Renault gyárral megállapodni 100 darab új kocsik leszállításában, ami babbal lett kifizetve. A 100 autó 1947-ben meg is érkezett. Számos hasonló példát lehetne megemlíteni.

Engem az a szerencse ért, hogy hívására 1947-ben a Külforgalmihoz kerülhettem. Új környezet, elegáns vállalat, felelősségteljes munka, hogy fogok helytállni? Mögöttem volt, biztatott, viszonylag rövid idő után fontos beosztásba helyezett, bizonyítanom kellett, nem hozhattam szégyent rá. Sikerült.

Rajtam kívül nyíregyházi volt Rozsnyai (Rosemberg) Bandi bácsi a

fűrészáru és tűzifa import osztály vezetője, a textiles Ungár Ernő Tamás nevű szimpatikus fiú, a jó kedélyű László Lajos, a Csenger környékéről származó, szorgalmas és igen tehetséges Sas Miklós. Rövid ideig a Külforgalminál dolgozott Négyesi III. Miklós a harmincas évek NYETVE középvezetője, akit Geiger György ajánlott Gál Bandinak. Életem egyik legszebb szakasza volt az a közel két év, amit közelében töltöttem.

1948. március 21-én, mint „interfirerem“, a Dohány utcai zsinagógában feleségével együtt Ő vezetett a „chupe“ alá, hogy örök hűséget esküdjek szegény megboldogult feleségemmel.

Gál Bandi 1949-ben a hatalom átvétele után nem tért vissza Magyarországra. Sikeres gyáriparos és üzletember lett az USA-ban. New York-ban él ma is.

Anyu

Raducziner Lászlóné, született Garami (Ganzfried) Ágnes (Bluma bat Moshe Menashe), élt 1925. október 27-étől 2005. november 11-jéig.

Szüleivel és Gyuri öccsével Nyíregyházán nőtt fel, és ott járt iskolába. Jó tanuló volt, de a zsidó törvények miatt nem mehetett egyetemre. Nyíregyházáról került Auschwitzba, ahol édesanyját és rokonainak nagy részét elvesztette, és ide jött vissza, amikor megtudta, hogy él az édesapja és az öccse. Itt érezte jól magát, ahol mindenkit ismert, ahol őt mindenki ismerte. 80 évesen is emlékezett mindenkire, aki akár 50-60 évvel ezelőtt valami jót tett vele. Szerette az embereket, szeretett segíteni, és hitt abban, hogy a jó elnyeri méltó jutalmát.

Házasságából egy lánya született: Zsuzsa, akit a világon mindenkinél jobban szeretett. Határtalan szeretet-

tel és gondoskodással nevelte fel, legszívesebben mindentől óvta volna, sokszor saját érdekei ellen. Féltette, hogy aggódni fog, ha megtudja, hogy beteg, megtiltotta az ismerősöknek, hogy szóljanak, ha kórházba került.

Egy életen át dolgozott és tanult. Németül és franciául az iskolában, angolul akkor, amikor a lánya, és megtanulta a cirill betűket is. Halála előtt néhány héttel még tanított, fordított, előadást tartott, újságcikket írt.

Egyik életcélja volt, hogy emlékeztesse az embereket arra, amit a fasismus a zsidóknak és más kisebbségeknek okozott. Hitte, hogy amit elfelejtenek, az megismétlődhet. Fáradhatatlanul járta a gimnáziumokat és a nyíregyházi főiskolát, és a szemtanú hitelességével mesélt arról, amit a legtöbben legszívesebben felejtettek.

Szeretett színházba járni, olvasni, beszélgetni, emberek között lenni. Nagyon fontos volt neki hogy minél tovább fenntartsa szellemi frissességét. A szívinfarktusa után néhány nappal, amikor kicsit jobban lett, újságokat akart, zavarta, hogy nem tudja, mi történik a világban körülötte. Hihetetlen élni akarásának volt köszönhető, hogy 37 napig küzdött súlyos szövődeményekkel, amiket többször látszólag szinte legyőzött. Nagyszerű orvosok gondoskodtak róla az utolsó percig.

Éveken át hallani sem akart egy idősek otthonáról, pedig már nehezére esett a mozgás. Szerette a nyüzsgést, a fiatalokat. Mígnem egy éve megismerte azt az idősek otthonát, ahol élete utolsó hat hónapját élte. Szerette új környezetét, új barátságokat kötött.

Már most nagyon hiányzik...

Vallás vagy nemzet(iség)?

Az elmúlt pár hónapban attól volt hangos a magyarországi zsidó közélet, hogy néhány személy a magyar zsidóság nemzeti kisebbséggé nyilvánítását kezdeményezte. Míg zsidó szervezetek és közéleti személyiségek véleményüket nyilvánítják ez ügyben, a nemzsidó társadalom kissé értetlenül néz minket. Lássuk a tényeket és egyes véleményeket pro és kontra a következő oldalakon.

A Népszabadság, október 21-ei híre szerint az Országos Választási Bizottság hitelesítette azt az aláírásgyűjtő ívet, amelyen a magánszemélyek annak érdekében gyűjtenének aláírásokat, hogy az eddig bejegyzett nemzeti kisebbségek sorába a hazai zsidóságot is felvegyék.

Az íven a következő kijelentés szerepel: „A nemzeti és etnikai kisebbségekről szóló törvény 61. § (2) bekezdésének értelmében alulírott magyar állampolgárok kijelentjük, hogy a magyarországi zsidó kisebbséghez tartozunk, és a kisebbségi törvényben foglalt feltételeknek megfelelően. Kérjük a T. Országgyűlést, hogy a kisebbségi törvény 61. § (1) bekezdésében a népcsoportok felsorolását a zsidó kisebbségi népcsoporttal egészítse ki.“

Az aláírásgyűjtők kezdeményezését azzal indokolták, hogy véleményük szerint „a hazai zsidóságot a közvélemény egészen a XIX. század közepéig nemzetiségként tartotta számon“. Mint írják, „ez akkor változott meg, amikor Magyarországnak szüksége volt arra, hogy a területén élő nemzetiségek relatív túlsúlyát csökkentse, s ezt jól szolgálta a zsidóság vallásként történő regisztrálása, miközben nemzetiségként magyarnak számolták őket“.

Bár az aláírásgyűjtő ív zöld utat kapott, szakértők szerint csekély az esélye annak, hogy sokan aláírják.

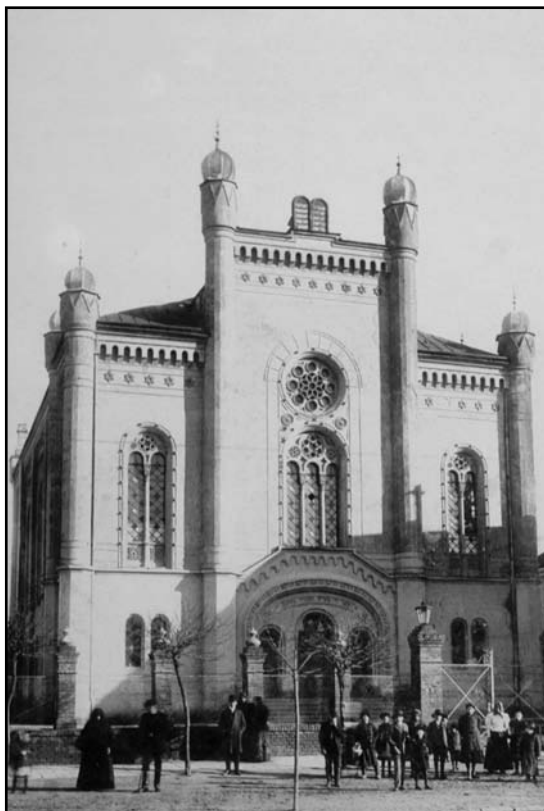
1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól (részlet)

1. § (2) E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség (a továbbiakban: kisebbség) minden olyan, a Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok és a lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája, hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

(...)

61. § (1) E törvény értelmében Magyarországon honos népcsoportnak minősülnek: a bolgár, a cigány, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán.

(2) Ha az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül további kisebbség kíván bizonyosságot tenni arról, hogy megfelel az e törvényben foglalt feltételeknek, legalább 1000, magát e kisebbséghez tartozó választópolgár e tárgykörben a népi kezdeményezésre vonatkozó aláírásgyűjtő íveket az Országos Választási Bizottság elnökének nyújtja be. Az eljárás során az országos népszavazásra és népi kezdeményezésre vonatkozó törvény rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy az Országos Választási Bizottság az eljárása során köteles kikérni a Magyar Tudományos Akadémia elnökének állásfoglalását a törvényi feltételek fennállásáról.

Dr. Bernstein Béla főrabbi és nyíregyházi hitközsége. Ők még izraelita vallású magyarokként határozták meg magukat

A hiány tényei

A zsidóság és nemzetiség fogalmának meghatározó, sőt eredendő kapcsolata van a magyar történelemben - csak éppen teljesen ellenkező értelemben, amelynek jegyében újból felbukkant a tömegmédiákban, mint riogató, noha a mai viszonyokat plasztikusan leképező kísértet.

Amikor a reformkorban a zsidóság befogadása a közdiskurzus részévé vált (a politikai nemzettel egyenlő nemesség köreiben, mely a lakosság öt százalékát tette ki), a függetlenségre vágyó politikai elit azzal a ténnyel is szembesült, hogy a magyar nemzetiség kisebbségbe került az országban élő népcsoportok összességével szemben. A zsidóknak a végül csak az Osztrák-Magyar Monarchia keretein belül megvalósult jogi befogadása háttérben az a megfontolás állt, hogy a magyar nemzetiség egy olyan népcsoportban leljen szövetségest s általuk többséget a Magyar Királyságban, amely magáévá teszi a magyar azonosságot, kultúrát és politikai dominanciát. Az „asszimilációs szerződés” háttérben ez a még eredendőbb viszonyokat kodifikáló nemzetiségi szerződés állt. A felkínált, vagy inkább kiérdemelt szerepet (lásd a '48-as szabadságharcban való részvételüket) a magyar zsidók nemcsak hogy tudatosan vállalták, de ezt a funkcionális missziót tartották létezésük, magyarként létezésük sarkkövének. Ezen az alapon teremtődött meg a zsidóságnak a magyar ága. (...)

Nem itt a helye elemezni, hogy miért fült tragédiába a mindkét oldalról tudatosan megkötött, s darab ideig jól működő élet- és nemzetközösség. Amelyben a zsidóság államalkotó szerepet vitt a kiegyezés korától a holokausztig. Történelmietlen kérdés, hogy az asszimilációs és nemzetiségi

alku helyes döntés volt-e, avagy akadt volna helyette más alternatíva? Ez volt, s úgy, ahogy volt. Ezzel kell szembenéznünk, számolnunk.

Azonban a tragikus véget ért magyar zsidó történelmet, amely döntő részben járult hozzá a modern Magyarország megteremtéséhez, „nemzetiséggé” lefokozni, az ennek a tragikumában is méltóságot parancsoló, másfél százados, ragyogó történelemnek és kultúraépítésnek a blaszfémiája. „Hulla(emlékezet)rablás”, mint gazdasági kifosztásuk volt - még bántóbban, hisz nincs tétje. Vagy, ha igen, az csak az emlékezés tisztessége. Az elbeszélés utólagos meghamisítása, miután az elbeszéltetett. Az emlékezetből kiszántás gesztusa, akár a Budapest belvárosából napjainkban kirombolódó, az egykor a főváros lakosságának 27 százalékát alkotó zsidóság építészeti emlékei. (...)

Az ezer aláírásnál ugyan nem kell és nem lehet figyelembe venni azt, hogy ki és milyen háttérrel és szándékkal teszi ezt meg, azonban a 600 ezer, adatolhatóan zsidósága okán elpusztított embert virtuálisan be illene számolni a „jogi” eljárásba. Ők ugyanis nem nemzetiségként, de jogfosztottként szántatták ki a magyar televényből. S úgyszintén mindazokat, akik e földben nyugszanak - és életük nem a nemzetiségi létformában telt el. Ahogy a túlélőké sem, akik a holokauszt ellenére Magyarországot választották életük nem nemzetiségi színterének. (A túlélők fele ellenkezően döntött.) Ha ennek a történelem-eltérítésnek valamilyen relevanciája lehet - az nem a holokauszt megmaradottjainak kívánsága lesz -, ahogy a jelenlegi félmillió cigányság önkormányzatát is nyolc és fél millióan szavazták meg.

Van abban valami mély és alantas összefüggés, hogy a holokauszt 60. évfordulójára sem sikerült összehozni egy méltó köztéri emlékművet, netán múzeumot, s az egyetlen ilyesminek számító műalkotás (a Duna-parti vascipők) feliratán sem olvasható az áldozatok megnevezése (csak így, tautológiaként: „áldozatok”), ugyanakkor a „zsidó nemzetiség”-ként való leválasztás előtt most bátorító tér látszik nyíltni.

Nemcsak a történelmi, de minden úgymond „nemzetiségi” ismérv hiányzik a holokausztot túlélt zsidók esetében. Ez a másság például azokban a különbségekben rejlik - ha „politikailag korrekt” nyilvánvaló tényeket vizsgálni és megállapítani -, amilyen különbségek léteznek cigányok (romák) magyarországi története, hagyománya, a társadalomba való szerepe és beágyazódása és a zsidóké között. (A Magyar Holokauszt Dokumentációs Központ kurátoraként valahányszor igyekeztem megakadályozni a „cigány holokauszt” kifejezés/fogalom térnyerését, s azon alapuló emlékezés-elsötétítést - mert az adatok arról tanúskodnak, hogy a holokauszt lényegesen másképpen folyt a zsidók ellen, s őket más arányokban érintette, mint más üldözötteket. Mindezt a nyelv is jellemzi: a pharrajimos nem holokauszt, s a holokauszt nem pharrajimos.)

A kérdés ezért nem az, hogy miért képtelenség a „zsidó nemzetiség” megalapítása, hanem az, hogy miért kerülhet be az eszme a közdiskurzusba éppen most - azaz milyen közeli és távoli politikai érdekeket takar? (...)

**Kőbányai János teljes írása a
www.mazsihisz.com-on
olvasható**

Nyilatkozat a magyar zsidóság nemzetiséggé visszaminősítéséről

A leghatározottabban tiltakozunk az ellen, hogy a rendszerváltás alkalmával egyszer már elutasított kísérletet - a zsidóság nemzetiséggé nyilvánítását - bárki ismét szóba hozza. Nemcsak a kétes értékű aláírásgyűjtés és annak elfogadása ellen emeljük fel szavunkat - az ugyanis ellenőrizhetetlen, hogy ki és milyen indíttatásból írja alá -, hanem az álkérdés médiumokban történő erőszakolt sulykolása ellen is.

Az ötlet a holokausztban elpusztított magyar zsidóság emlékének meghamisítása. A magyar zsidóság soha nem szerveződött kisebbségként, vagy nemzetiségként. Történelmi hagyománya és szerepe abban az irányban bontakozott ki, hogy ereje, munkája, kapcsolatrendszere a magyar nemzet és kultúra dominanciáját erősítse - éppen más, Trianont érlelő igényekkel szemben. Nyelve egyértelműen és visszavonhatatlanul magyar.

Ezt a történelmi irányt a tragikus pusztulás ellenére sem másíthatja meg senki, és nem fordíthatja visszájára. Ez lezárt történet, aminek az emlékét meg kell őrizni, és tanulságait levonni. A nemzetiségi biznisz azonban a szembesítést, a gyászunkat tereli el olyan végzetesen megosztó irányba, ami a magyar zsidóság teljesítményének még az emlékét is eltörölné. Egyúttal felment a kultúrába szervítés lehetősége és felelőssége alól. Különösen elítélendő egyes médiumok tüsténkedése a rosszul értelmezett liberalizmus nevében. Meggondolatlan „tájékoztatásuk” a nemzeti azonosság még végzetesebb megosztását szolgálja.

Felhívjuk a kormányzat s minden felelős társadalmi szervezet tagjainak figyelmét, vizsgálja meg ki-kik a maga területén: a holokauszt, az egypártrendszer, majd a legutóbbi 15 év milyen anyagi, demográfiai és társadalmi változást idézett elő a zsidóság életében, ami a zsidóság képviselőjének az előző rendszerben kialakult rendjét túlhaladottá tette. Kezdeményezzenek sokszínűbb, új demokráciáknak megfelelőbb zsidó képviselőt, amely a zsidósággal kapcsolatos partneri viszonyt magasabb színvonalon, hatékonyabban képes ellátni.

Hangsúlyozzuk, hogy ez nem elsősorban állami feladat, hanem a magyar társadalom minden szegmenséé. Azé a modern, most újabb erőpróbája előtt álló magyar társadalomé, amelynek fejlődése az itt élő zsidóság lététől elválaszthatatlan. A rendszerváltás hajnalán magyarként és zsidóként fellépünk már ilyen visszaminősítés ellen. Ezúttal nemzsidó honfitársainkat is csatlakozásra kérjük, mert ezt az újabb kísérletet a nemzetiséggé nyilvánításra a magyarságról való leválasztásnak, s a mindeddig elmaradt gyászunka végső elutasításának tekintjük.

Bella István, költő, Csordás Gábor író, könyvkiadó, Pécs, Gyáni Gábor, történész, egyetemi tanár, Haraszti György, történész, egyetemi tanár, Heller Ágnes, filozófus, egyetemi tanár, Kathy Horváth Lajos, zeneszerző, a Napház igazgatója, Klein Rudolf, építészettörténész, egyetemi tanár, Kőbányai János, író, lap- és könyvkiadó, Láng Zsolt, író, szerkesztő, Marosvásárhely, Lányi András, filmrendező, közíró, Majsai Tamás, lelkész, közíró, Mayer István, kvantumkémikus, c. egyetemi tanár, Miskolczi Ambrus, történész, egyetemi tanár, Ormos Mária, történész, egyetemi tanár, Röhrig Géza költő, New York, Selyem Zsuzsa, filozófus, egyetemi tanár, Kolozsvár, Simon Anna, tanár, Sós Mária, filmrendező, Tatar György, filozófus, Temesi Ferenc, író, Zayzon Márta újságíró

Köves Slomo rabbi (EMIH): Kettős érzéseim vannak

Részlet a HVG 2005. december 02-ai számában megjelent interjúból:

HVG: Néhányan nemrég újra bedobták: tekintsek a magyar zsidóságot nemzeti kisebbségnek. Hallván ezt, lelkesedett vagy felháborodott?

K. S.: Kettős érzéseim vannak. Közben nem vagyok benne biztos, hogy a kisebbségi önkormányzatok lennének a megfelelő intézmények a magyar zsidóság érdekeinek a képviselőjére, egyszerűen az sem igaz, hogy a zsidóság pusztán csak vallás. *HVG: Na jó, akkor most egyetértett, vagy sem?*

K. S.: Az is zsidó, aki nem vallásos. A zsidóságból nem lehet kitérni. Ugyanakkor a zsidóság nem is csak etnikum, hiszen a zsidóságba be lehet térni. Szóval a fenti kezdeményezést nem írnám alá. De nem is támadnám, mert a sokszínűség híve vagyok.

Az arany középút

Sem a Sófár, sem a NYZSH hivatalos állásfoglalásának nem minősülő véleményem szerint a zsidóság nem csak vallás, hanem nemzet is. Aki ezt vitatja, az a zsidó Szentírással, és történelemmel szembe helyezkedik.

A magyar zsidók azonban nem nyilatkozhatnak úgy, hogy megfelelnek az etnikai kisebbség kritériumainak, mert legalább egy feltétel hiányzik. Legyünk őszinték: nincs a lakosság többi részétől megkülönböztető saját nyelvünk! Az, hogy nagyszüleink régen jidisül beszéltek, és az hogy ma Izraelben héberül beszélnek, itt irreleváns.

T-Á. P.

Téli temetői nyitvatartás

2005. nov. 1-jétől 2006. márc. 31-ig

a temető

vasárnaptól csütörtökig:

10:00-tól 13:00-ig van nyitva.

Ettől eltérő időpontok esetén Sugár András

temetőgondnok a

06-30-652-7051 telefonszámon hívható!

Irodai, temetői decemberi-januári nyitvatartás

2005. dec. 22-e és 2006. jan. 02-a

**között az iroda és a temető
szabadság miatt zárva lesz.**

Sürgős temetkezési esetben a

06-30-652-7051 telefonszám, míg hitközségi

ügyben a 06-30-915-34-15 telefonszám hívható!

MAZSIHISZ felhívás

A Budapesti Zsidó Hitközség szociális csoportja, az alábbi szociális támogatásokat szeretné felkínálni a vidéki körzeteknek is (csomag, ebéd, pénzsegély, szociális ügyintézés - önkormányzatoknál, üdültetés stb.).

Bár jelenleg is ellátjuk hittesvéreinket, csomagokat már eddig is küldtünk vidékre, de elenyésző számban.

Természetesen minden új kliensnek meg kell felelnie a MAZSIHISZ-BZSH kritériumrendszerének: zsidó származás, egészségi állapot igazolása (orvosi igazolás, kórházi zárójelentés), jövedelem, ill. nyugdíj igazolása (a közös háztartásban élők külön is), lakás fenntartási, rezsi költségei igazolása számlákkal, havi gyógyszerköltség igazolása, esetleges köztartozás igazolása, munka-

ügyi központ igazolása (álláskeresők esetén). Ezeket az adatokat a szociális csoport évente felülvizsgálja.

E körlevél formájában szeretnénk felkérni, ha a vidéki vallási és világi vezetők támogatnák, hogy a szociális csoport felkutathassa a rászorultakat.

Kérjük javaslatunk támogatását.

BZSH Szociális csoport elérhetősége: 1075 Bp. Síp u. 12., telefonszám: 06-1-413-5524, és 06-1-413-5571 (hétfőtől - csütörtökig, 08:00 és 15:00 között, illetve pénteken 08:00 és 12:00 között).

**Azok, akik a MAZSIHISZ-BZSH
fent leírt szociális szolgáltatását
igényelni szeretnék, igényüket a
Nyíregyházi Zsidó Hitközség
irodájában is jelezhetik!**

Méltó emlék

A Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány (H-1904 Budapest, Páva utca 39., T.: +36-1-455-3333, web: www.hdke.hu) célja, hogy méltó emléket állítson a magyarországi vészidőszak áldozatainak. A Közalapítvány munkatársainak szándéka az áldozatok kiemelése a névtelenségből, és az, hogy a személyes, közösségi és történelmi emlékezet számára ne csak számsorok, listák, hanem emberi történetek maradjanak fenn.

E célból a Nyíregyházi Zsidó Hitközség irodájában átvehető az a „Holokauszti Áldozatok Személyi Adatlapja“, melyet kitöltve és a Közalapítványhoz eljuttatva, a fenti céllal emléket állíthatunk a Holokauszttban elhunyt hozzátartozóink számára.